

ΕΙΔΙΚΗ ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ

Πολυδύναμο Καλλιθέας
Φεβρουάριος 2008
Αναστασία Λαμπρινού

Ειδική αναπτυξιακή διαταραχή, η οποία συνδέεται με ελλείμματα στην έκφραση ή/και στην κατανόηση

- **Ειδική:** δυσκολία χωρίς προφανή εξήγηση, με γλωσσικό επίπεδο το οποίο υπολείπεται του αναμενόμενου φυσιολογικού
- **Αναπτυξιακή:** τα προβλήματα ξεκινούν από νωρίς και παρεμβαίνουν στη φυσιολογική ανάπτυξη
- **Διαταραχή:** δεν εμπίπτει στο πλαίσιο της καθυστέρησης λόγου

**Σοβαρές δυσκολίες στην γλωσσική ανάπτυξη χωρίς
αισθητηριακή ή νευρολογική βλάβη, με φυσιολογική
νοημοσύνη και χωρίς σοβαρά ψυχοσυναισθηματικά
προβλήματα**

ορολογία

- Παιδική αφασία (Ingram, Benton, Eisenson 1960)
- Δυσφασία
- Εξελικτική Δυσφασία (Johnston 1988)
- Εξελ. Δυσφασία προσληπτικού ή εκφραστικού τύπου
- Γλωσσική διαταραχή (Rees 1973)
- Εξελ. Γλωσσική διαταραχή (Aram Nation 1975)
- Ειδικό γλωσσικό έλλειμμα (Tallal 1981)
- Ειδική γλωσσική διαταραχή (Leonard 1981)

- DSM IV – εξελικτική γλωσσική διαταραχή εκφραστικού τύπου
εκφραστικού και προσληπτικού τύπου
- ICD 10 – διαταραχή της έκφρασης της γλώσσας
αναπτυξιακή δυσφασία εκφραστικού τύπου
 - αντιληπτική διαταραχή της γλώσσαςαναπτυξιακή δυσφασία προσληπτικού τύπου

Επιδημιολογικά χαρακτηριστικά

- 3 – 5% του γενικού πληθυσμού
- 30 – 80 % εάν υπάρχει οικογενειακό ιστορικό
- Συχνότερα στα αγόρια

Αιτιολογία

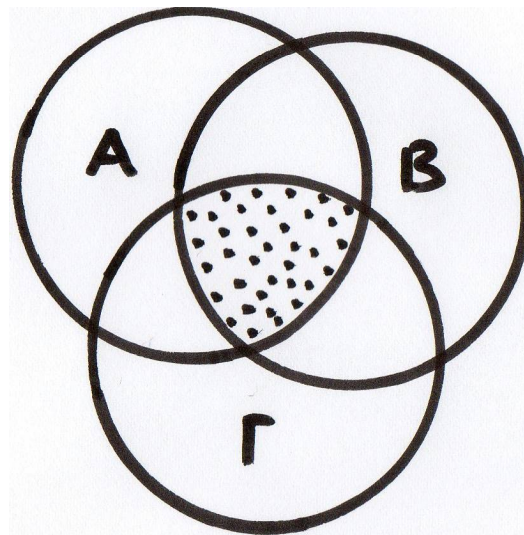
- Λεπτές μη κανονικότητες στις εγκεφαλικές δομές και λειτουργίες (Leonard 98)
- Συμμετρία του Planum temporale (Galaburda 85)

–Η γλώσσα ορίζεται ως μια
δυναμική διαδικασία
μετασχηματισμού των
σκέψεων σε λέξεις-
Vigotsky

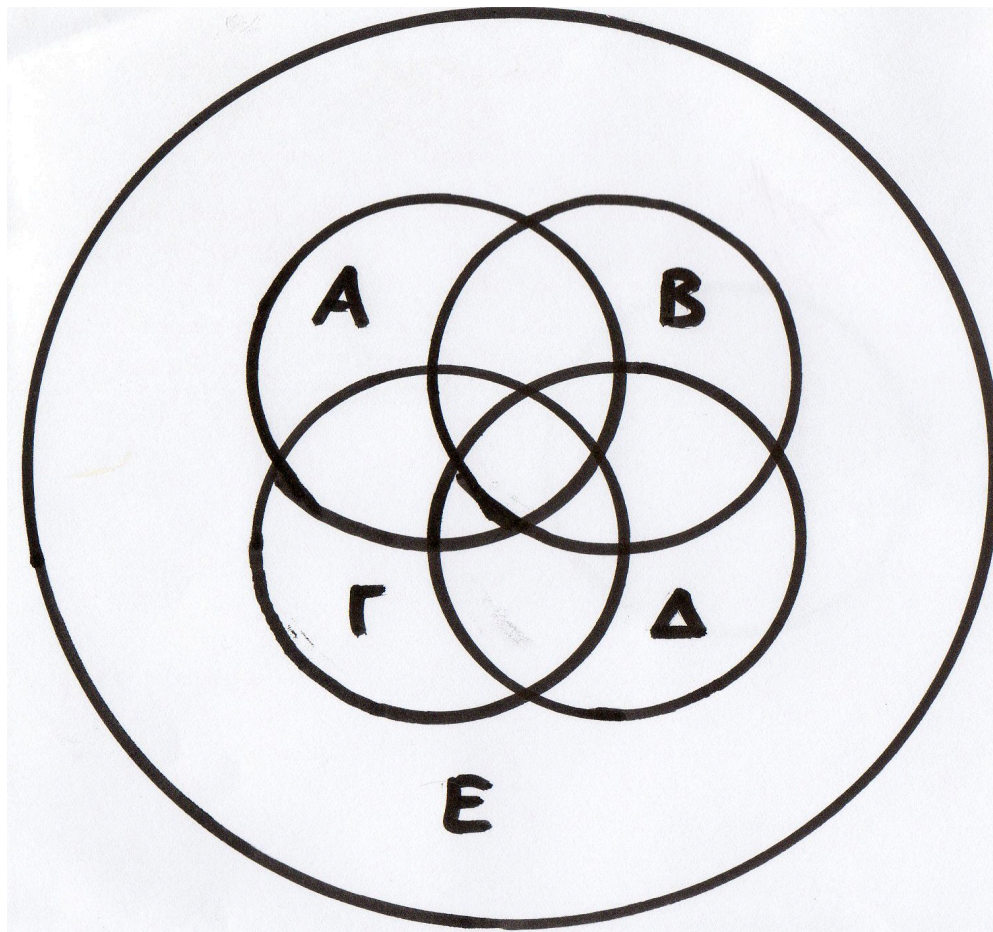
Ο προφορικός λόγος

- ΜΟΡΦΗ- φωνολογία, μορφοσυνταχτικό
- ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ – σημασιολογία
- ΧΡΗΣΗ – πραγματολογία (Bloom 1978)

**A- ΜΟΡΦΗ Β – ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ
Γ - ΧΡΗΣΗ**

Α- φωνολογία Β- μορφολογία Γ- σύνταξη
Δ- σημασιολογία Ε- πραγματολογία

- Η ειδική γλωσσική διαταραχή παρουσιάζεται και στα δύο επίπεδα του λόγου – έκφραση (input) και πρόσληψη (output) και σε ολόκληρη την επιφανειακή δομή και στους γλωσσικούς τομείς της
**φωνολογία – μορφολογία – σύνταξη -
σημασιολογία**

Φωνολογία

- Συνήθως εμφανείς δυσκολίες **συστημικού ή/και δομικού τύπου**
- Προβλήματα **ακουστικής διαφοροποίησης (input)**
- Προβλήματα στις **φωνολογικές αναπαραστάσεις**
- Δυσκολίες **φωνολογικής επίγνωσης**

Σημασιολογία

- **Καθυστέρηση** στην εμφάνιση των **πρωτολέξεων** – 23μηνών αντί 11μηνών
- Αργή εκμάθηση λεξιλογίου
- Ιδιαίτερη **δυσκολία με τα ρήματα**
- **Δυσκολίες σημασιολογικής κατηγοριοποίησης**
- **Δυσκολίες εύρεσης κατάλληλης λέξης**
- **Σημασιολογικές ή φωνολογικές παραφασίες**
- Χρήση **αόριστων λέξεων**

Μορφοσυνταχτικό

- Γραμματική μορφολογία χαρακτηριστικότερη δυσκολία για τα παιδιά με Ε.Γ.Δ.
- Δυσκολίες στις λειτουργικές λέξεις (σύνδεσμοι, προθέσεις , μόρια)
- Δυσκολίες στα ελεύθερα και γραμματικά μορφήματα
- Υπεργενικεύσεις κανόνων

- Λάθη σχετικά με μορφήματα **αριθμού, γένους, προσώπου, χρόνου και πτώσης**
- Λάθη στη χρήση **οριστικού και αόριστου άρθρου**
- Δυσκολίες στη χρήση **αντωνυμιών**

πραγματολογικό

- **Επηρεάζεται δευτερογενώς εξαιτίας των δυσκολιών στη δομή και στη σημασιολογία**
- **Δυσκολίες στις σχέσεις με συνομηλίκους**
- **Οι δυσκολίες δεν παραπέμπουν στο αυτιστικό φάσμα**

Γλωσσικές δυσκολίες

- Φωνολογική οργάνωση
- Φωνολογική επίγνωση
- Λεξιλόγιο / ανάκληση , εύρεση λέξεων
- Διατύπωση προτάσεων
- Σημασιολογικές σχέσεις
- Συγκριτικές σχέσεις
- Επεξεργασία σύνθετων οδηγιών
- Χωροχρονικός προσανατολισμός

- **Αφηγηματική ικανότητα** χωρίς αφηγηματική δομή, με προβλήματα συνοχής και συχνά με αλλοιωμένο χωροχρονικό πλαίσιο

Leonard 98

οι μορφοσυνταχτικές δυσκολίες οφείλονται σε αδυναμία επεξεργασίας πληροφοριών απαραίτητων για να σχηματίσουν πλήρη μορφολογικά παραδείγματα

Lahey 92

Γενική γλωσσική καθυστέρηση η οποία συνεπάγεται και καθυστερημένη κατάκτηση της γραμματικής και αργό ρυθμό γλωσσικής ανάπτυξης

Gopnic 91

Έλλειψη γραμματικών κανόνων

Bishop 92

- Η βαθύτερη γλωσσική ικανότητα είναι ανέπαφη, αλλά διαταράσσονται οι διεργασίες που εμπλέκονται στη μετατροπή αυτής της βαθύτερης γνώσης σε ομιλία
- Βλάβη της ακουστικής αντίληψης η οποία επηρεάζει την κατάκτηση των λέξεων

Bishop 92

- Βλάβη των ειδικών γλωσσολογικών μηχανισμών που επεξεργάζονται το λόγο
- Έλλειμμα της εννοιολογικής ανάπτυξης που επηρεάζει την επεξεργασία του λόγου
- Μη φυσιολογικές στρατηγικές μάθησης
- Περιορισμένη ταχύτητα και ικανότητα του συστήματος επεξεργασίας των πληροφοριών

Ανεπάρκεια γνωστικής επεξεργασίας

- Η ανεπάρκεια στην γνωστική επεξεργασία γίνεται αντικείμενο μελέτης υπό το πρίσμα τριών παραμέτρων του χώρου , της ενέργειας και του χρόνου. (Salthouse 85)
- Δυσκολίες στη μνήμη – ανάκληση , διατήρηση, μνήμη εργασίας

Η μνήμη εργασίας είναι η περιοχή της μνήμης η οποία χρησιμοποιείται για τις διεργασίες του λόγου και της σκέψης. Σ' αυτήν αποθηκεύονται προσωρινά στοιχεία τα οποία συγκρίνονται μεταξύ τους, συσχετίζονται και συγκρίνονται με άλλα τα οποία έχουν ανασυρθεί από την μακροπρόθεσμη μνήμη.

Είναι η ικανότητα διατήρησης δεδομένων κατά την επεξεργασία πληροφοριών η οποία εμπεριέχει και την αξιολόγηση δεδομένων της μακροπρόθεσμης μνήμης.

- Η ανεπάρκεια στην ικανότητα επεξεργασίας πληροφοριών σχετίζεται τόσο με τη φύση του υλικού πληροφορίας όσο και με το πώς αυτό νοητικά γίνεται αντικείμενο διαχείρισης από το παιδί (Leonard 98)

**«δείξε τον μεγάλο μαύρο κύκλο και το μικρό
άσπρο τετράγωνο»**

Φωνολογική επεξεργασία →

μορφοσυνταχτική επεξεργασία →

σημασιολογική επεξεργασία

Διαγνωστικά κριτήρια Leonard 98

- Γλωσσική ικανότητα
- Μη λεκτικός Δ.Ν.
- Ακοή
- ωτίτιδες
- Νευρολογική
δυσλειτουργία
- Χαμηλό σκορ
- Πρακτικό ≥ 85
- Φυσιολογική
- Όχι πρόσφατα
επεισόδια
- Όχι επιληπτικές
κρίσεις, εγκεφ.
παράλυση,
εστιασμένη εγκεφ.
βλάβη

Leonard 98

- Στοματική μορφολογία
- Χωρίς δομικές ανωμαλίες
- Κινητ. λειτουργία οργάνων ομιλίας
- Φυσιολογική
- Κοινωνική αλληλεπίδραση
- Φυσιολογική, απουσία αυτιστικών συμπτωμάτων και συμπεριφορών

Γνωστικό προφίλ

- Η ανομοιογένεια στα γνωστικά προφίλ θέτει σε συζήτηση την άποψη ότι το πρακτικό υπερτερεί πάντα του λεκτικού (Ρότσικα 2007)
- Σε κάποιες περιπτώσεις μπορεί να υπάρχει πτώση του Δ.Ν. κυρίως μεταξύ 8-11 ετών (Botting 2006)
- Ποιοτική ανάλυση, διερεύνηση κατανόησης, πιθανή συνεργασία με λογοπεδικό μιας και απαντήσεις οι οποίες θεωρούνται σωστές μπορούν να αποκαλύπτουν Ε.Γ.Δ.

Καθυστέρηση λόγου και ειδ. γλωσσική διαταραχή

- Το διαφοροδιαγνωστικό αφορά παιδιά μικρής ηλικίας 3-5 ετών στην πρώτη φάση αξιολόγησης ή παρέμβασης
- Διαφορετική εξέλιξη
- Τα συμπτώματα που εμμένουν και αφορούν κυρίως το μορφοσυνταχτικό και την εύρεση λέξεων παραπέμπουν σε Ε.Γ.Δ.
- Η ομοιογένεια στο γλωσσικό έλλειμμα παραπέμπει σε καθυστέρηση λόγου

